

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3058/2017. (III. 20.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SzfÉ.18/2015/8. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege szerint az indítványozót három éves határozott időre járásbírói bírónak nevezték ki, de kirendelt bíróként a törvényszéken dolgozott. A határozott idő lejártáig, mivel a panaszos kérelmezte a határozatlan idejű kinevezést – a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 24. §-a alapján – elrendelték a panaszos bíróként végzett munkájának a vizsgálatát.
- [3] A vizsgálat a panaszost alkalmatlannak minősítette, ezért határozatlan idejű kinevezésére nem került sor, következésképpen szolgálati jogviszonya 2015. március 31-ével megszűnt. A panaszos az értékelés eredményével szemben a Budapest területén működő ítélőtábla mellett eljáró elsőfokú szolgálati bírósághoz fordult, amely az értékelés megváltoztatását nem látta indokoltnak, és 2015. november 2-án kelt SZÉ6/2015/32. számú határozatával a jogorvoslati kérelmet elutasította. A döntés indokolása szerint az értékelés tényszerű adatai, a vizsgálók valós és megalapozott következtetései a szolgálati bíróság eljárásában nem dőltek meg, ezért nem volt indok az értékelés megváltoztatására. A Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SzfÉ.18/2015/8. számú, 2016. február 15-én kelt határozatával a döntést helybenhagyta.
- [4] Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján benyújtott kérelmében a panaszos a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SzfÉ.18/2015/8. számú határozata alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte a Budapest területén működő ítélőtábla mellett eljáró elsőfokú szolgálati bíróság SZÉ6/2015/32. számú határozatára is kiterjedő hatállyal.
- [5] Álláspontja szerint a vizsgálati eljárás megsértette a tisztességes bírósági eljárás követelményét a következők miatt:
  - a bíró és a bírósági vezető munkájának értékelési rendjéről és a vizsgálat részletes szempontjairól szóló 2011. évi 4. számú OIT szabályzat (a továbbiakban: OIT szabályzat) szerinti bírói vizsgálati ütemtervben az indítványozó vizsgálata nem szerepelt, „így ütemterv nélkül önkényesen jelölte ki” a törvényszék elnöke a vizsgálatot lefolytató bírót, ami sérti a törvényes bíróhoz való jogot;
  - a Bjt. 24. § (1) bekezdése szerint a határozott idő utolsó napját megelőző 90 nappal korábban kell beszerezni a bíró nyilatkozatát arról, hogy kéri-e a határozatlan időre történő kinevezését, azonban az indítványozót erre csak a megelőző 75. napon hívták fel;
  - az indítványozó ügyében nem tartották be az OIT szabályzat 3. §-át, amely szerint a „vizsgálat elrendelését, annak időpontját legalább 30 nappal megelőzően a bíróság elnöke a [...] kijelölt vizsgálóval írásban közli”;
  - a vizsgálati jelentés az indítványozó véleménye szerint irreálisan rövid idő, vélhetően néhány nap alatt készült el;
  - a vizsgálat nem három év bírói tevékenységét vizsgálta;
  - a vizsgálat során megsértették az OIT szabályzat 6. § (1) és (3) bekezdésében írt, az ügyek kiválasztására vonatkozó előírásokat (nem a lajstrom szerint folyamatos sorszámozású ügyeket választottak ki, továbbá az indítványozó nem kérhette öt további, választása szerinti ügy vizsgálatát);
  - a vizsgálat eredményét a törvényszék elnöke értékelte ki, ám ebben az időpontban még folyamatban volt az indítványozó ellen egy, éppen a törvényszék elnöke által az indítványozó ellen kezdeményezett soron kívüli alkalmassági vizsgálat (amely 2015. március 30-án az eljárás megszüntetésével zárult);

- az elsőfokú eljárás indokolatlanul elhúzódott, mivel az eljárás kezdeményezésétől számított több, mint hat hónap elteltével született döntés, holott a Bjt. 81. § (2) bekezdése értelmében soron kívül kellett volna eljárni;
- a vizsgálóbiztos nem tisztázott minden, a tényállás megállapításához szükséges körülményt, például nem elemezte a „kérdéses jogági szakterületet, annak lényegi és perviteli gyakorlatát, ügyintézését”, továbbá a „döntést nem objektív érvekre alapozva hozták meg”;
- a másodfokú szolgálati bíróság a Bjt. 84. § (4) bekezdés c) pontját megsértve annak ellenére nem rendelte el az indítványozó munkájának új értékelését, hogy eljárási szabálysértéseket állapított meg.
- [6] Az indítványozó a felsorolt indokokra hivatkozással elsősorban a tisztességes eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXIV. cikk és XXVIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét állítja, hivatkozott azonban emellett az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, Q) cikke, R) cikke, I. cikk (1) bekezdése, II. cikke, III. cikk (1) bekezdése, VI. cikk (1) bekezdése (jó hírnévhez való jog), XIII. cikk (1) bekezdése (a szolgálati jogviszony megszüntetése miatti anyagi nehézségek miatt a tulajdonhoz való jog), XV. cikk (1)–(2) bekezdései, XVII. cikk (3) bekezdése, XXIII. cikk (8) bekezdése, XXVIII. cikk (7) bekezdése, 25. cikk (1) és (8) bekezdései, 26. cikk (1)–(2) bekezdései és 28. cikke, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezménye első kiegészítő jegyzőkönyve 1. Cikkének a sérelmére is.
- [7] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [8] Az alkotmányjogi panaszt 2016. április 22-én, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően a másodfokú határozat kézbesítésétől – 2016. február 23. napától – számított hatvan napon belül adták postára.
- [9] A szolgálati bíróság határozata elleni alkotmányjogi panasz elbírálására az Alkotmánybíróság – kialakított gyakorlata szerint – hatáskörrel rendelkezik [bírói alkalmasság vizsgálatával kapcsolatos szolgálati bírósági ügy: 3219/2016. (XI. 14.) AB végzés; fegyelmi ügy: 3249/2015. (XII. 8.) AB végzés, 21/2014. (VII. 15.) AB határozat]. Az indítványozó a szolgálati bírósági eljárás kezdeményezőjeként érintett, jogorvoslati lehetőségeit az Abtv. 27. §-ában írtaknak megfelelően az ügyben kimerítette.
- [10] Az indítványnak azzal a részével kapcsolatban azonban, amely a támadott bírósági döntések nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányul, az Alkotmánybíróság az Abtv. 32. § (1) bekezdése alapján az indítványozói jogosultság hiányát állapította meg [lásd a 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [22]; 3265/2014. (XI. 4.) AB határozat, Indokolás [22]].
- [11] Megállapítható volt továbbá, hogy a kérelem részben nem tesz eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt feltételeknek: az indítványozó a sérülni vélt alaptörvényi rendelkezéseket – a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] kivételével – csak felsorolta, nem fejtette ki azonban, hogy véleménye szerint a vélt sérelem miben áll. A panasz tehát nem tartalmazza az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására [...]” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [12] Megjegyzendő e körben az is, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26–27. §-ai alapján az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze, az indítványozó ugyanakkor részben nem Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozott {pl. Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés, Q) cikk, R) cikk, I. cikk (1) bekezdés, 25. cikk (1) és (8) bekezdés, 26. cikk (2) bekezdés, 28. cikk; vö. 3115/2016. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [30]–[32], 3143/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [31]–[34], 3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [63]–[64]}, e cikkek vonatkozásában tehát érdemi alkotmányossági vizsgálat lefolytatására indokolás előterjesztése esetében sem lenne lehetőség.
- [13] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {lásd pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [14] Az indítványozó alapvetően a bírói tisztségre való alkalmasság vizsgálatára vonatkozó – törvényben, illetve az OIT szabályzatban foglalt – eljárási szabályok megsértését kifogásolja, álláspontja szerint a bíróvizsgálat során

elkövetett és a szolgálati bíróság által részben fel is tárt szabálysértések új bíróvizsgálat elrendelését indokolták volna. Emellett pedig arra is hivatkozott, hogy a bíróság szerinte – részben az eljárási szabályok megsértése miatt – szakmai szempontból nem megalapozott döntést hozott a bírói tisztségre való alkalmasság tárgyában.

- [15] 3.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] A bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe. [...] Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}. [...] Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[14]} Mindezek alapján az Alkotmánybíróság nem bocsátkozhat annak vizsgálatába, hogy a szolgálati bíróságnak, illetve az általa kirendelt vizsgálóbiztosnak az indítványozó szakmai alkalmasságára vonatkozó megállapításai megalapozottak voltak-e, e kérdés ugyanis nem alkotmányossági szempontú mérlegelést jelentene.
- [16] Az eljárási jellegű kifogásokkal összefüggésben az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy „a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog lényegét az alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülésében értelmezi, a bíróságok eljárásának ezen túlmenő elemei, így különösen az adott jogvitáknak – a jogszabályok alkalmazásával és a bíróság mérlegelési jogának gyakorlásával történő – mikénti eldöntését nem tekinti alkotmányossági kérdésnek. A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslati (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}.
- [17] Az első- és másodfokú szolgálati bírósági határozatok szerint az indítványozó kifogásainak egy részét a bíróságok kifejezetten vizsgálat tárgyává tették: a bíróvizsgálat késedelmes elrendelését (a 90 nap 12 nappal történő megrövidülését) például megállapították, de úgy ítélték meg, hogy ez nem jelentett olyan jellegű és súlyú szabálysértést, ami a vizsgálat egészének megismétlését indokolná. Rámutatott a bíróság arra is, hogy a bíróvizsgálatot viszonylag gyorsan folytatták le, ez azonban nem valósította meg eljárási szabálysértést. Megállapításra került továbbá, hogy az értékeléséhez szükséges tényleges bírói működés időtartama a Bjt. 25. § (2) bekezdése szerinti minimális 18 hónapot elérte, és az ügyek kiválasztásának módja nem volt ellentétes az OIT szabályzattal. Végezetül a bíróság leszögezte azt is, hogy a „vizsgálóbiztos részletesen feltárta azokat a körülményeket, amelyek az értékelés alá vont ügyben lényegesek”. A bíróság tehát érdemben foglalkozott az indítványozó említett kifogásaival, de azokat részben nem tartotta megalapozottnak, részben nem minősítette olyan súlyosnak, mint amely az eljárás megismétlését indokolná. A bíróságok kimerítően vizsgálták az indítványozó szakmai alkalmasságát, és részletesen foglalkoztak azzal a kérdéssel is, hogy a megállapított eljárási szabálysértés az értékelés eredményére miért nem volt kihatással.
- [18] A bíróság által tett megállapítások felülvizsgálatára részben csak a tényállás felülvizsgálata útján kerülhetne sor, amire az Alkotmánybíróságnak nincs lehetősége, ugyanis „az Alkotmánybíróság nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat” {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság továbbá a felsorolt kifogásokkal kapcsolatban nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal – összefüggésben alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülését érintő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.
- [19] 3.2. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó azt is sérelmezte, hogy az őt érintő bíróvizsgálat az OIT szabályzat szerinti vizsgálati tervben nem szerepelt. Az Alkotmánybíróság rámutat egyrészt arra, hogy a bíróvizsgálatra alapvetően a Bjt.-nek a határozott időre kinevezett bíró vizsgálatára vonatkozó rendelkezései szerint, tehát a törvényi előírások alapján előrelátható rendben került sor, célja a határozatlan idejű kinevezésre való szakmai alkalmasság megállapítása volt. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint továbbá a törvényes bíró elvonásának tilalma ahhoz biztosít jogot, hogy egy ügyben az eljárási törvényekben megállapított általános hatás-

köri és illetékességi szabályok szerint irányadó bírói fórum (bíró) előre meghatározott ügyelosztási rend alapján járjon el {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [32]–[33], amelyet megerősített: 3072/2015. (IV. 23.) AB határozat, Indokolás [51]}. Mindezek alapján az indítványban megfogalmazott kifogás – az a kérdés, hogy a panaszos vizsgálata ténylegesen szerepelt-e a bíróság elnöke által előzetesen megállapított munkatervben – nem érinti a törvényes bíróhoz való jogból fakadó követelményeket.

- [20] 3.3. Az elsőfokú eljárás elhúzódásával összefüggésben a panaszos nem hivatkozott olyan körülményre, amely az eljáró szolgálati bíróság mulasztására utalna, önmagában az elsőfokú eljárás hat hónapos időtartama nem ébreszt az eljárás tisztességével összefüggő kételyt.
- [21] 3.4. Az indítványozó végezetül arra is hivatkozott, hogy a bíróvizsgálat eredményét értékelő törvényszék elnöke nem volt pártatlan, mivel még folyamatban volt az általa az indítványozó ellen kezdeményezett soron kívüli alkalmassági vizsgálat. E kifogás azonban nem érinti az alkotmányjogi panasszal támadott szolgálati bírósági határozatokat: az indítványozó nem állította, hogy ezeknek, éppen az általa sérelmesnek tartott értékelés megváltoztatása iránt indított eljárásban hozott döntéseknek a meghozatalában olyan bíró vett volna részt, akinek a pártatlansága megkérdőjelezhető.
- [22] A bíróság eljárásával összefüggésben mindezekre tekintettel sem merült fel olyan aggály, amely alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy az indítványozó szakmai alkalmasságával kapcsolatos értékelés tárgyában hozott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség gyanúját vetné fel.
- [23] 4. Mivel a fentiek szerint az alkotmányjogi panasz – részben az indítványozói jogosultság hiánya, illetve a hátrózott kérelem követelményeinek való meg nem felelés, részben pedig az Abtv. 29. §-ában írt befogadási feltétel teljesülése hiányában – nem felel meg a befogadhatóság törvényben előírt feltételeinek, azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2017. március 14.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/857/2016.

